

Aki éppen olvasod ezt a beszámolót, már biztosan tudod, hogyan kell az ERASMUS ösztöndíjra pályázni, hol találsz róla több és mindenképpen aktuálisabb információt (<http://erasmus.bmf.hu>), mint amit én itt egy pár oldalba bele tudok sűríteni, úgyhogy in medias res...

Kiutazás: ez egy kritikus pont, közvetlenül semmivel nem lehetséges Budapestről. Akár vonat, akár busz, akár repülő, mindenképpen át kell szállni legalább egyszer. 2003 elején szűnt meg egy kellemes alternatíva: Bécs-Bréma közvetlen repülőjárat. Érdeemes megnézni, lehet, hogy újra szerződést kötött a Lufthansa – az osztrák légitársaság közlekedtetett járatot, de megszüntette. Végül, de nem utolsó sorban az autó lehet a legolcsóbb megoldás (ha többen jöttek). Nem beszélve arról, hogy jó sok holmi befér. Egyébként kalandozó őseink lóháton járták meg Brémát (Magyar kalandozók 915-ben sikertelenül ostromolták Fuldát, felgyújtották Brémát), szóval semmi sem lehetetlen.

Vámügyekkel / vámolással foglalkozótól tudom, hogy nem kell előre semmilyen papírt kérni (én a számítógépetem vittem ki), hanem a határon kiállítják (t.i. hogy visszahozhassam). Mi Rajkánál léptük át a határt, ahol a helyi határőr heves tiltakozásba kezdett, hogy márpedig hálózatról működő eszközt kivinni nem lehet, és ő nem hajlandó papírt adni. Azért kíváncsi lennék, hogy a hajszáritó, de még a laptop is ugyan miről működik? 15 perces „ráhatás“ után kiállította: irány Bréma. Egyébként a legrövidebb út tényleg Szlovákia-Csehországon keresztül visz, de a leggyorsabb Bp. – Bécs –Passau - Lipcse (új autópálya) – Bréma.

Szállás / egyéb: Érdekes, és izgalmas dolog volt továbbá szállás kerítése, de végül is megoldódott. Havi 200 Euro-t fizettem érte + 500 Euro kaució, és ez itt „nem drága“.

Érdeemes lehet a www.bremen.de -n szerencsét próbálni, SchwarzesBrett majd pedig Wohnungen Angebot-ra rákattintva. Itt elterjedtek a WohnGemeinschaft-ok (WG), ami azt jelenti, hogy több diák bérel közösen egy házat / lakást havonta kb. 200 → csillagos ég Euróért fejenként. A szálláskereséshez jó tanács, az árak mellett megjelölt warm v. w rövidítés azt jelenti, hogy nincs semmilyen más költség a bérleti díjon kívül. A kalt pedig azt jelenti, hogy plusz rezsi.

A Hochschulen be kell fizetni kb. 100-110 Euro körüli összeget (amolyan beiratkozási díj egy félévre), amiért először is bekerülsz a hallgatói névsorba, 5 Eurot írnak a nyomtatási-kontóra és kapsz egy félévre szóló Semesterticketet, amivel nemcsak Brémában használhatsz minden BKV ☺ járatot, hanem 2.-osztályon utazhatsz többek között Hamburgba, Wilhelmshavenba, Hannoverbe, Leerbe.

Bárminemű befizetésről legyen szó, semmit nem intézhetsz kp-val, nyitnod kell egy folyószámlát a Sparkassénál.

Álljunk meg egy kicsit számolni: ha mindazt összeadjuk, amit az első héten ki kellett csengetni, az annyi, mint: ~1000 Euro! Ennyi ösztöndíjat kaptam összesen: Bréma nem olcsó.

A horror után most megpróbálok arról írni, hogy mégis miért érdemes Brémát választani.

Ahogy már feljebb írtam, a legelső teendők közé tartozik, hogy egy folyószámlát nyitsz a Sparkasse valamelyik brémai fiókjánál. E nélkül szinte semmit nem tudsz kezdeni. Miután elfoglaltad a szállásodat, el kell menni, bejelenteni a lakhelyedet, az AOK-nál leadni a biztosítási papírodat, illetve ezután akár rögtön hozzá is láthatsz a

vízumod tartózkodási engedéllyé konvertálásához. Ez már nem jár akkora hercehurcával, mint otthon a követségen, megvan 15 perc alatt. A hivatalokban arra kell számítani, hogy mindenki kizárólag németül kommunikál (nem tudnak (akarnak) angolul), és a kitöltendő űrlapok is német nyelvűek. Ha valami bonyolultabb ügyet kell intézni, és nem tudsz elég jól németül, a legjobb, ha valakit megkérsz, hogy menjen veled és segítsen neked elintézni. Különböző bürokrácia itt jóval durvább, de összehasonlíthatatlanul gyorsabb, mint otthon. A biztosítás csak a Magyarországon megadott időpontig lesz érvényes, utána hosszabbítani kell, egy Magyarországról hozott (kiküldött) új igazolással (célszerű otthon eleve egy évre kérni, nem lehetetlen, hogy kiállítják).

Alá kell íratnod és visszafaxolni a tanulmányi szerződésedet, ha otthonról ezt nem intézted postán keresztül, amit a Neustadtswallon tehetsz meg, az *Akademisches Auslandsamt* -nál. A lakhelybejelentő iroda és a Sparkasse egyébként onnan 2 percre van, a tartózkodási engedélyért kicsit messzebbre kell menni, az Uni-hoz. A Hochschule egyébként szervez különféle információs, ismerkedős, város- és vidéknézős programokat, és szívesen segítenek az elintézendőkben. Én egy véletlen folytán „masteres“ is lettem, így elmehettem velük ingyen Wilhelmshavenba várost- és múzeumot nézni, illetve Helgolandra.

Tanulmányok: az itteni koordinátorod Prof. Dr. Tihomil Rausnitz, irodája a Neustadtswallon, az E. épület, 312-es szoba. Őt kérheted meg, hogy mondjuk faxolja haza a szerződésedet. Nagyon rendes és segítőkész, bármikor fordulhatsz hozzá, azaz az iskola honlapján (<http://www.hs-bremen.de>) megtalálod az email címét, és írhatod is neki, másnapra biztosan válaszol, illetve azért is érdemes emailen egyeztetni vele, mert nem mindig tartózkodik a szobájában. Itt a tanároknak úgy nevezett fogadóórájuk van, amikor is csak azért ülnek a szobájukban, hogy csak veled foglalkozzanak. Máskor viszont nem valószínű, hogy éppen rádérnek. Prof. Rausnitztól tudsz órarendet kérni, ami alapján összeválogathatod az óráidat, amiket látogatni szeretnél a félév során.

Találtam is 3-4 tárgyat, amit szívesen hallgattam volna, a probléma csak az volt, hogy ebből kettő a nyári féléves, a másik kettő meg nem Brémában indul, hanem a Szigetországban, ugyanis az évfolyam éppen ott tölti cserefélévét. Ezenkívül olyan tárgyak közül választhattam volna, amiket vagy már itthon tanultam (Az automatika alapjai, stb.), vagy nem érdekelt különösebben, mert nem a szakterületem (Energetika, stb.). Így végül a repülőtér melletti vadonatúj főiskola-épületben kötöttem ki, ahol Prof. Eduard Lottes és Ralf Beszczyński Robotok- és Automatika laborjában megírhattam a szakdolgozatomat a félév során. Azért ez így nem pontos: a téli félév októberben kezdődik, ez a hónap el is ment gyorsan, mikor is november 15-én kaptam meg a Diplomátémámat és kiírásomat Prof. Lottestól. Itteni szabályok szerint kellett a feladatot megoldanom, azaz mindössze 3 hónapom volt rá, február 15-én kellett készen leadnom. Igazából más dolgom nem is volt, általában 9-re bementem a laborba, és délután 4-ig dolgoztam. Szerda kivételével, mert akkor délelőtt *Cisco Networking Academy III. és IV.* szemesztert hallgattam és a hozzá kapcsolódó laborokon is részt vettem, délután pedig a Goethe Intézet nyelvórájára jártam, ami külföldi tanulóknak ingyenes. Még októberben írtak egy felmérést, besoroltak egy kategóriába (legfelsőbe), és válogathattam, hogy milyen kurzusra szeretnék járni (nyelvtan, írás, kiejtés, stb.) Nekem a Cisco miatt csak kettő passzolt időben, az írás, és a kiejtés. Az írás-kurzust (gyakorlatilag Protokollokat, meg buta fogalmazásokat kellett leadni) nagyon hamar abbahagytam, mert teljesen haszontalannak tartottam, és a tanárnő (Frau Langhorst ?) sem volt érdekes semmilyen „tekintetben“. A kiejtés-

kurzus ellenében nagyon tetszett, Frau Schmöe tartotta, estenként az órák igazi csemegék voltak. Nagyon jó hangulatban az volt az órák célja, hogy megtanuljuk az igazi hochdeutsch kiejtést, amit különben tanárnőnkön kívül csak elvétve beszélnek Németországban, de max. itt északon ☺.

A Cisco-s tárgyból kiselőadást kellett néha tartani, még nagyházit is csináltam egy sráccal, akivel mondjuk nem igazan volt szerencsém, mert nem nagyon érdekelte a dolog - Igazából akkor már engem se nagyon, mert a szakdolgozatra kellett koncentrálnom – sőt, vizsgáztam is belőle, de nem sikerült olyan jól, hogy kellett volna a jegy (nem tudtam milyen lesz, és inkább elméletet tanultam, a vizsga pedig gyakorlati volt, és első körben vizsgáztam, így nem is tudhattam meg mástól előre) , mindenestre én elég sokat tanultam, most már tudok hardveres routereket is programozni (A hálózatok ugyanis a hobbim, ezért is hallgattam a tárgyat, bár nem igazán kapcsolódik automatikás tanulmányaimhoz.) Ebből az a tanulság, hogy érdemes lehet csemegézni a tárgyak közül, mert sokat tanulhatsz a legmodernebb berendezésekkel.

A szakdolgozat: a szakdolgozatom témája: *Automatisierung mit WinAC – dem PC-basierten Automatisierungssystem von Siemens*

Lehetőségem nyílt a legmodernebb Siemens SoftPLC-vel, megjelenítő-rendszerrel (WinCC) megismerkednem; sok munkám és legalább annyi örömöm is volt a munkában. A munkám során nem csak magát a szakdolgozatot (a bekötött dokumentumot) készítettem el, hanem kellett készítenem a modellhez írt programhoz egy használati útmutatót, amolyan mérési útmutató szerűséget, ugyanis a munkám a laborban folyó oktatás része lesz a jövőben. Januárban részt vettem a labor bemutatása céljából szervezett kettős előadásorozaton, a februári prezentációra pedig meghívtam Zalotay Péter tanárat.

Alltagsleben: Bréma kicsi város, de leginkább egy nagy falu – villamossal. Amolyan kicsi-nagyváros, van benne minden, kell is, hiszen önálló Bundesland, Hanzaváros. Az itt élő germánok nagyon szépen beszélnek németül. Annyira szépen, hogy a kiejtés-kurzus ellenére is, többször előfordult, hogy dél-németnek hittek ☺, egyszóval a legjobb hely a német nyelv elsajátítására. Az őslakosok egyébként rettenetesen büszkék Brémára, ha nálunk Sopron a hűség varosa, akkor itt Bréma a büszkeség városa. Vannak buszjáratok, irdatlan hosszú villamosjáratok egyterű, hosszú villamos-szerelvényekkel; a Karstadtól a Media Marktig mindenféle bevásárlási lehetőségek (vagy csak egyszerűen megbambulni a modern cuccokat), folyó, tó, hatalmas park(ok), rendezvények, pubok, diszkók. Metró nincs (!!). A délutáni, esti sportolásra ezernyi lehetőség áll rendelkezésre, az Unin lehet úszni, ping-pongozni, judózni, táncolni...., nem utolsó dolog, hogy a bolhapiac 20 Euro körül utánad dobnak egy biciklit, ha van görkorid mindenképpen érdemes hozni (nyárra). Az Unisportnál egyre érdemes figyelni: amint beiratkoztál a suliba rögtön körülnézni-érdeklődni, mert hamar megtelnek a kurzusok. „Diákigazolvánnyal“ egy szemeszternyi ping-pong (hétfő este 20-21:30) 10 Euro volt. A bevásárlásnál hamar megtanulja az ember, hogy hol mit érdemes, itt mit hol nem szabad venni, és hogy nagyon kötöttek a nyitvatartási idők. Vasárnap minden zárva, vagy 3x annyiért tudsz pl. 1l tejet venni! A legolcsóbb természetesen az igénytelenség netovábbja: az ALDI. Sültkrumplit és dobozos narancslevet lehet venni, zöldségfélét eszedbe ne jusson, akármilyen olcsónak tűnik (olcsó narancsnak penészes a leve...). A Penny Markt viszont nagyságrendekkel jobb, mint nálunk, elég nagy kínálattal, kedvező árakkal. Számomra a legnagyobb hiányosság, hogy az ilyen boltokban sehol sem lehet VISA ELEKTRON kártyával fizetni (Értem: OTP, Erste), csak kizárólag kp-val, vagy EC-

kártyával. Ellenben a város szélén van egy WAL MARKT, ami egész olcsó, de minőségi, és meg kártyával is fizethetek, ami további jelentős megtakarítást eredményez. Ebédelni legokosabb dolog a Hochschule menzáján, kevesebb, mint 2 Euroért ehetsz napimenüt. Túlélési lehetőség a mirelit kaják vásárlása, mert viszonylag jók, az otthoniaknál sokkal finomabbak és elég olcsók is.

Buli: Több főiskola és egy egyetem is van Brémában, rengeteg diákkal a világ minden kontinenséről, ennek megfelelően rengeteg lehetőség van egy jót bulizni, azt hiszem, ezt mindenki hamar megtapasztalja, aki ide jön, úgyhogy tovább nem is részletezem. Itt az arányok viszont mások, amíg a sör a boltban például olcsóbb, mint nálunk, addig egy kocsmában elkérnek érte 3 Eurot. Kisebb-nagyobb eséllyel lehet megfelelő diákmunkát találni, a költségek fedezése végett. Én egy cégnek készítettem fordítási munkát németről magyarra, a magyarországi Curver számára, ami kellemes volt, hogy otthon csinálhattam, ami kellemetlen, hogy a cég átvért...

Praktikum, amennyiben nincs honvágad: olyan, mint nálunk a kooper, egy félévig egy cégnél dolgozol, és még fizetnek is. Németországban ez kötelező, a tanulmányi rend szerves része, úgyhogy mindenki igyekszik a legjobb cégekhez bekerülni egy praxisszemeszter erejéig. Ezért én már novemberben elkezdtem telefonálgatni és küldözgetni a jelentkezésemet több céghez. (Siemens, DaimlerChrysler AG - Werk Bremen, Brauerei Beck & Co, Stahlwerke Bremen, stb, stb. Biztos, ami biztos, minél többhöz. Volt, ahol hamar válaszoltak, hogy olyan irányú szakmai területre most nem / a kívánt időben nem, stb., nem tudnak felvenni. Ugyanakkor más cégek visszaírtak, hogy szíves türelmemet kérik... Végül több céggel is meg volt beszélve interjú, mikor felhívtak a DaimlerChrysler-től, hogy elvállalom-e egy adatbázis programozását. Így végül nem volt kérdés, hogy kit válasszak, hiszen a DaimlerChrysler a világ egyik legjobb vállalata. Megbeszéltünk telefonon egy időpontot, kiöltözve elmentem interjúra, de igazából csak ők beszéltek, bemutattak a részlegüket, elmondták, miről lenne szó, én meg csak bólogattam. Igazából egy kissé izzadtam, mint kiderült feleslegesen, mert a munkakezdésem után két hónappal elkészült az adatbázis, nagyon „süti“ lett. 5 hónapra szólt a szerződés, a hátralévő időben ergonómiával foglalkoztam, és a legújabb (majd decemberben jövő) Roadster „Pflichtenheftjét” állítottam össze. Gyönyörű lesz az új SLK! Száz szónak is egy a vége, érdemes megpróbálni, aggódni nem kell. Mindenesre megkönnyíti a dolgod a keresésnél, ha beszélsz németül, és van egy független mobiltelefonod.

Itt meg megjegyzem, hogy újabb hivatalos papírokat kell kiváltanod, adókártya, Sozialversicherungsausweis stb., és van egy két cég akik fényképet is kérnek a borítékba (az utóbbi igazolványra is kell), szóval otthon csináltass 4db igazolványképet, hátha jól jön.

Universität-Bremen: úgy döntöttem, hogy tanulmányaimat megpróbálom a brémai egyetemen folytatni. Gyakorlatilag kétféle lehetőség kínálkozik: Aufbaustudium (Master), avagy Ergänzungsstudium. Utóbbi olyasmi, mintha itthon a Kandó után elmennél még a Műegyetemre okleveles diplomát szerezni.

A jelentkezés menete a következő: <http://www.apply.uni-bremen.de> oldalakat elolvasni, itt gyakorlatilag minden megtalálható. Hiába van már tartózkodási engedélyem Németországban, eddig a Hochschule-Bremen-en hallgattam, az Uni egy másik intézmény, újra kell Magyarországról vízumot igényelni! Kell továbbá:

- mindenféle papírodról, indexedről, hitelesített eredeti (másolat) és hivatalos fordítás.
- TestDAF nyelvvizsga, ami elvileg a Goethe intézetben itthon is megcsinálható, de figyelem, a vizsgák időpontjai az egész világon fixek, és nincsen túl sűrűn: www.testdaf.de
- Minden egyéb, ami már az ERASMUS-os kintlétedhez is kellett, biztosítás, pénz, pénz, pénz stb.

Nekem egy német cégnél lehetőségem nyílt arra, hogy munka mellett elvégezzem az említett Ergänzungsstudiumot, és részmunkaidős fizetésemből fedezzem a megélhetésemet.

Összegzés: mindamellett, hogy szinte naponta esik az eső, nincsenek hegyek és a tejfől hűtés nélkül is eláll 3 hónapig: nagyon sok pozitív élményt és tapasztalatot gyűjtöttem (szakmai téren különösen), és főleg megtanultam, hogyan kell kezelni a mosógépet és a mosogatógépet ☺. A szakdolgozatom kivitelezése és a praxisszemeszter folyamán felelősségteljesen, önállóan kellett dolgoznom, és elmondhatom, hogy az egész külföldi tanulmányaim felőli elvárásaim nemcsak, hogy teljesültek, de sok esetben túl is szárnyalták azt.

Ezúton is szeretnék azoknak a személyeknek köszönetet mondani, akik lehetővé tették számomra, hogy Brémában tanulhassak, és hogy a világ egyik legjobb vállalatánál dolgozhattam.

Mein ganz besonderer Dank gilt Frau Maria Dudas, Herr Prof Hinsenkamp, Herr Prof. Lottes und Herr Beszcynski, sowie allen anderen Mitarbeitern des Teams der PMO3-AME (DaimlerChrysler AG) die mich während meiner Studiums- und/oder Praktikumszeit jederzeit mit Wort und Tat unterstützten.

Mátyás Tibor

Bréma, 2003. 05. 20.